

Täydennyspyynnön ja lausunnon Natura-arvioinnista huomioiminen YVA- selostuksen täydennyksessä

Hanhinevan tuulivoimahankkeen
ympäristövaikutuksen arviointiselostuksen
täydennyksen **liite IIb**

Hanhinevan tuulivoimahankkeen ja sähkönsiirron ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annetun täydennyspyynnön (KESELY/1288/2021) huomioiminen

Täydennyspyyntö	Korjaus
Natura 2000 -alueet	
Yhteysviranomainen on pitänyt hankkeen yhteydessä laadittua Natura-vaikutusten arviointia Saarisuo-Valleussuo-Löytösuo-Hirvilammen Natura-alueesta (FI0900043SAC/SPA) puutteellisena mm. uhanalaisen suojeluperusteena olevan lajin ja hankkeiden yhteisvaikutusten osalta. Myöskään sähkönsiirtoreitin vaikutuksia alueen lajistoon ei ole tarkasteltu riittävästi.	Saarisuo-Valleussuo-Löytösuo-Hirvilammen Natura-alueen vaikutusten arviointi on päivitetty, ja se on esitetty YVA-selostuksen täydennyksen liitteessä IV (vain viranomaiskäyttöön).
Yhteysviranomainen edellyttää Natura-vaikutusten arviointia myös Haukisuon-Härkäsuu-Kukkonevan Natura-alueesta kokonaisuuden osalta, sillä nämä kaksi Natura-aluetta muodostavat yhdessä tärkeän elinympäristöverkoston laajaa aluetta käyttäville lajeille kuten metsäpeuralle sekä uhanalaiselle suojeluperustelajille.	Haukisuon-Härkäsuu-Kukkonevan Natura-alueesta on laadittu Natura-arviointi ja se on esitetty YVA-selostuksen liitteessä V (vain viranomaiskäyttöön).
Salassa pidettävään uhanalaiseen lajiin kohdistuvia vaikutuksia on selvitetty yleisesti käytössä olevin menetelmin ja mallein. Elinympäristömallinnuksen pohjalta saatu kuva ei kuitenkaan tässä tapauksessa vastaa ympäristöhallinnolla olevaa käsitystä lajin esiintymisestä hankkeen vaikutuspiirissä. Hanhinevan hankkeen itsensä tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa syntyviä vaikutuksia Saarisuo-Valleussuo-Löytösuo-Hirvilammen	Salassa pidettävään uhanalaiseen lajiin kohdistuvien vaikutusten arviointia on täydennetty YVA-selostuksen liitteissä IV ja VI ELY-keskuksen Natura-arvioinnista antaman lausunnon mukaisesti. Arvioinnissa on hyödynnetty muun muassa Metsähallitukselta saatua uusinta elinympäristömallinnusta, jonka todettiin olevan sama kuin

Täydennyspyyntö	Korjaus
Natura-alueen suojeluperusteena olevaan uhanalaiseen lajiin ei ole selvitetty asianmukaisesti. Selvitystä tulee täydentää ELY-keskuksen Natura-vaikutusten arvioinnista antaman lausunnon mukaisesti.	maakuntakaava 2040:n laadinnassa käytetty elinympäristömalli.

Lajisto

YVA-selostuksen johtopäätösten mukaan Hanhinevan hankkeella ei arvioida olevan vaikutusta metsäpeuran tärkeisiin elinympäristöihin. Metsähallitus on kuitenkin nostanut lausunnossaan esiin, että johtopäätöksen taustalla olevat aineistot ja päättelyketjut on esitetty puutteellisesti.	Metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten arviointia on täydennetty ja tarkistettu. Metsäpeuran vaikutuksia on tarkasteltu laajemmin erillisessä selvityksessä, joka on YVA-selostuksen täydennyksen liitteenä VII (vain viranomaiskäyttöön). Lisäksi metsäpeuraa koskevaa vaikutusarviointia on täydennetty täydennyksen luvussa 24.1.6.
Hanhinevan tuulivoima-alue sijoittuu lähelle Saarisuo-Valleussuo-Löytösuo-Hirvilammen Natura 2000 -suojelualuetta (FI0900043), joka on metsäpeuran levinneisyyden ydinaluetta, ja alueen suojeluperusteita onkin määrä esittää tarkennettavaksi metsäpeuran osalta.	Hanhinevan tuulivoimahankkeen vaikutuksia metsäpeuraan on tarkasteltu laajemmin erillisessä selvityksessä, joka on YVA-selostuksen täydennyksen liitteenä VII (vain viranomaiskäyttöön). Lisäksi metsäpeuraa koskevaa vaikutustenarviointia on täydennetty täydennyksen luvussa 24.1.6.
Hankkeen sähkönsiirtovaihtoehdot kulkevat muutaman sadan metrin etäisyydellä Saarisuo-Valleussuo-Löytösuo-Hirvilammen Natura-alueesta sekä Pohjoisnevan Natura-alueesta, jonka suojeluperusteisiin metsäpeura kuuluu. Alue kuuluu Suomenselän metsäpeurapopulaation kesälaidun- ja vasomisalueeseen. Luonnonvarakeskus on esittänyt, että metsäpeuralle tärkeiden kesäisten elinympäristöjen ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke häiriöiden välttämiseksi.	Hanhinevan tuulivoimahankkeen sähkönsiirron vaikutuksia metsäpeuraan on tarkasteltu laajemmin erillisessä selvityksessä, joka on YVA-selostuksen täydennyksen liitteenä VII (vain viranomaiskäyttöön). Lisäksi metsäpeuraa koskevaa vaikutustenarviointia on täydennetty täydennyksen luvussa 24.1.6.
Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 määräyksissä on edellytetty huomioimaan metsäpeura Hanhinevan tarkemmassa suunnitelmassa siten, että lajin vaellusreittien ja lisääntymisalueiden häiriintymättömyys	Hanhinevan vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueiden häiriintymättömyyteen on arvioitu erillisessä selvityksessä (YVA-

Täydennyspyyntö	Korjaus
varmistetaan. Koska pelkästään Hanhinevan aiheuttamat vaikutukset on todettu metsäpeuran kohdalla kohtalaisen kielteiseksi, jää epäselväksi, millaisiksi yhteisvaikutukset lopulta muodostuvat. Metsähallitus on korostanut varovaisuus periaatteen noudattamista metsäpeuran kohdalla. Yhteisvaikutuksia arvioidessa tulee huomioida myös sähkönsiirtoreitit.	selostuksen täydennyksen liite VII; vain viranomaiskäyttöön). Yhteisvaikutuksia mukaan lukien sähkönsiirron osalta on myös tarkasteltu täydennytyssä YVA-selostuksessa luvussa 24.5. ja 31.6.
Huuhkajan reviiri ja pesäpaikka tulee tunnistaa maastossa (myös hankealueen ulkopuolelle sijoituessaan).	Pöllöreviireistä tehtiin keväällä 2025 maastoselvitys, joka on esitetty YVA-selostuksen täydennyksen liitteessä IX.

Sähkönsiirto

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on esitetty vaikutustenarvioinnit 110 kV johdon osalta, mutta sähkönsiirron vaihtoehtoissa kuvataan myös 400 kV johto. Jää epäselväksi onko 400 kV johto vielä mukana tarkasteltavana vaihtoehtona.	Vaikutustenarviointia on täydennetty YVA-seostukseen 400 kV voimajohdon osalta. YVA-selostuksen täydennyksessä on kuvattu molempien jännitetasojen vaikutukset.
YVA-selostuksen mukaan "rakennettava voimajohto palvelee mahdollisesti useampaa alueelle tulevaisuudessa rakennettavaa tuulivoimahanketta". Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan 110 kV ei yksinään tule riittämään. Sähkölínjan suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös muiden alueen tuulivoimahankkeiden mahdolliset sähkönsiirtosuunnitelmat ko. linjaan.	Sähkönsiirron suunnittelussa on otettu huomioon alueen muiden tuulivoimahankkeiden mahdolliset sähkönsiirtotarpeet, ja tarkastelussa on mukana myös 400 kV vaihtoehto, jotta siirtokapasiteetti vastaa pitkän aikavälin tarpeita.
Suunniteltu sähkönsiirtolinja kulkee Kauniskankaan tuulivoima-alueen kautta ja on kannatettavaa, että sähkönsiirtoa suunnitellaan yhdessä ainakin Kauniskankaan hankkeen kanssa.	Hanhinevan hankkeesta vastaava on valmis yhteistyöhön Kauniskankaan hankkeen kanssa sähkönsiirron suunnittelussa ja on ollut heihin yhteydessä useaan otteeseen. Yhteistyötä jatketaan sähkönsiirtoratkaisujen yhteensovittamiseksi.

Täydennyspyyntö

Korjaus

Yhteisvaikutukset

Hanhinevan hankkeessa korostuvat erityisesti luonnonympäristöön kohdistuvat yhteisvaikutukset. Arviointiselostusta tulee täydentää siltä osin, mikä merkitys Hanhinevan hankkeella (ml. sähkönsiirto) on seudullisesti, osana laajaa tuulivoima-aluekeskittymää ja mikä hankkeen merkitys on lajien (tässä erityisesti metsäpeura ja uhanalainen salassa pidettävä laji) elinoloihin alueella ottaen huomioon jo alueelle suunnitellut tai toteutetut muut energiantuotantohankkeet. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös suojelualueiden muodostama verkosto ja eri hankkeiden yhteisvaikutukset verkoston säilymiseen.	Arviointiselostusta täydennettiin yhteisvaikutusten osalta mukaan lukien muiden hankkeiden sähkönsiirron osalta huomioon ottaen metsäpeura, salassa pidettävä laji ja suojelualueiden verkosto.
Metsäpeuran osalta hankkeen vaikutuksia ei ole arvioitu riittävällä tasolla, jotta hankkeen ja samalle seutukunnalle sijoittuvien muiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksista voisi tehdä perusteltuja johtopäätöksiä lajiin kohdistuvista vaikutuksista ja niiden merkittävydestä.	Metsäpeuraan kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointia on täydennetty ja tarkistettu. Hanhinevan tuulivoimahankkeen vaikutuksia metsäpeuraan on tarkasteltu laajemmin erillisessä selvityksessä, joka on YVA-selostuksen täydennyksen liitteenä VII (vain viranomaiskäyttöön). Lisäksi metsäpeuraa koskevaa vaikutustenarviointia on täydennetty täydennyksen luvussa 24.1.6.
Mikäli todetaan hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, tulee hankkeen toteuttamiskelpoisuutta nyt esitetyssä laajuudessa myös arvioida.	Hankkeen ei arvioida yksinään heikentävän Natura 2000 -alueiden suojeluperusteita. Yhdessä muiden suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa vaikutukset voivat kuitenkin törmäysmallinnuksen perusteella muodostua merkittävästi heikentäviksi Natura-alueen suojeluperusteena olevalle suurelle uhanalaiselle petolinnulle.
Kokonaisvaikutusten arvioimiseksi on tarpeen esittää yhteenveto myös muiden merkittävien vaikutuskohteiden osalta herkkiin kohteisiin, toisin sanoen yhteenveto siitä, miten hanke tulee	Yhteenveto kokonaisvaikutuksista on esitetty YVA-selostuksen täydennyksessä luvussa 31.6.

Täydennyspyyntö	Korjaus
vaikuttamaan eri vaikutuksien yhteenlaskettuna summana. Yhteenvedossa tulee arvioida, millainen merkitys Hanhinevan hankkeen tuomalla vaikutusten lisäyksellä on.	

Hanhinevan tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnista annetun ELY-keskuksen lausunnon (KESELY/2454/2024) huomioiminen

Lausunto	Vastine
Saarisuo-Valleussuo-Löytösuo-Hirvilammen Natura-alueen kaikkia suojeluperustelajeja ei ole mainittu tietolomakkeella.	Saarisuo-Valleussuo-Löytösuo-Hirvilammen Natura-alueen kaikkia suojeluperustelajeja mainitaan päivitetystä Natura-arvioinnista, joka on esitetty YVA-selostuksen täydennyksen liitteessä IV (vain viranomaiskäyttöön).
Natura-vaikutusten arvioinnissa käytettyjen lähtötietojen tulee olla ajantasaisia ja yhteneviä sen hankkeen tietojen kanssa, mitä arviointi koskee.	Molemmissa laadituissa Natura-arvioinneissa on käytetty ajantasaisia lähtötietoja.
Hankearviossa todetaan, ettei hankkeella ole heikentävää vaikutusta Natura-alueeseen etäisyyden vuoksi. Yhteysviranomaisen kuitenkin katsoo perustelun puutteelliseksi, sillä lajikohtaisia vaikutuksia, kuten kurkien ja pöllöjen väistämistä jopa 5 km etäisyydellä tuulivoimaloista, ei ole tarkasteltu riittävästi. Tämä tulisi huomioida vaikutusarvioinnissa.	Vaikutuksia Natura-alueeseen on arvioitu tarkemmin. Päivitetty Natura-arviointi on esitetty YVA-selostuksen täydennyksen liitteessä IV (vain viranomaiskäyttöön).
Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeella ei todennäköisesti ole suoria vaikutuksia Natura-alueen luontotyyppeihin, mutta välilliset vaikutukset, kuten vaikutukset metsäpeuran elinympäristöihin, vaativat tarkempaa tarkastelua. Tutkimusten mukaan laji väistää	Välilliset vaikutukset metsäpeuraan sekä 5 km:n häiriövyöhykkeen vaikutus on huomioitu metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa. Metsäpeuran vaikutuksia on tarkasteltu laajemmin erillisessä selvityksessä, joka on liitteenä VII YVA-selostuksen täydennyksessä (vain viranomaiskäyttöön).

Lausunto	Vastine
tuulivoimaloita jopa 5 km säteellä, mikä tulisi huomioida vaikutusarvioinnissa.	Lisäksi metsäpeuraa koskevaa vaikutusten arviointia on täydennetty täydennyksen luvussa 24.1.6.
Yhteysviranomaisen mukaan Hanhinevan hankkeen yhteisvaikutusten arviointi on riittämätön, vaikka lähialueilla on jo toteutettuja, luvitettuja ja suunnitteilla olevia tuulivoimahankkeita. Keski-Suomen maakuntakaavan tarkastelu viittaa merkittäviin vaikutuksiin, kuten uhanalaisten petolintujen tilanteeseen. Natura-suojeluverkoston yhteisvaikutukset tulee arvioida asianmukaisesti ja päätelmät perustella selkeästi. Yhteisvaikutukset tulee selvittää asianmukaisesti niin hankealueiden kuin sähkönsiirtoreittien osalta.	Natura-arviointeihin (liitteet IV ja V; vain viranomaiskäyttöön) on parhaan tiedon mukaan päivitetty läheisten hankkeiden tiedot, ja yhteisvaikutukset on otettu huomioon arvioinnissa.
Arviossa ei ole huomioitu sähkönsiirtoreitin mahdollisia vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luonnonarvoihin. Myös sähkönsiirtoreitti tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa sekä hankkeen itsensä kuin muiden hankkeiden yhdessä aiheuttamien vaikutusten osalta.	Hanhinevan sekä muiden hankkeiden sähkönsiirrot on huomioitu Natura-arvioinneissa (liitteet IV ja V; vain viranomaiskäyttöön).
Mikäli arvioinnin täydennyksen tuloksena todetaan, että vaikutuksia todennäköisesti ilmenee, tulee näille esittää myös vaikutuksia lieventävät toimenpiteet.	YVA-selostuksen täydennyksessä on esitetty tällä hetkellä tiedossa olevat mahdolliset lieventämiskeinot.

